

KRALINGSCHE BUITENPLAATSEN DOOR DR. E. WIERSUM.

II.

YPENHOF, 's Gravenweg 86.

Deze buitenplaats is wel een van de fraaiste der vele landhuizen, die ooit aan 's Gravenweg gebouwd zijn. Ook thans nog maakt zij, hoewel het huis en het park beide tamelijk verwaarloosd zijn, een statigen indruk.

Zij werd aangelegd in de eerste helft van de achttiende eeuw door den bekenden Rotterdamschen koopman Archibald Hope, die reeds in 1716 bij giften van 6 Januari en 3 Maart het terrein aankocht ¹⁾ en er, na de metamorfose van boerenwoning in buitenplaats, met zijn vrouw Anna Claus en zijn talrijk kroost, dikwijls vertoefd zal hebben. De echtgenooten maakten 3 Maart 1734 testament voor notaris Jacobus de Berg te Rotterdam, tengevolge waarvan na den dood van Hope de buitenplaats aan de weduwe verbleef. Na haar dood verkochten de erfgenamen bij scheiding van 5 Sept. 1753, verleden voor notaris Maarten van Donk te Kralingen, het goed met eenige landerijen voor de som van bijna 13.000 gulden aan den mede-erfgenaam Zacharias Hope, die reeds vroeger, bij gift van 15 Mei 1745, landerijen in de buurt had aangekocht.

In de scheidingsakte van 1753, waarbij de kunstverzamelaar Jan Bisschop, wiens beroemde schilderijencollectie later aan de familie Hope zou komen, een der getuigen was, wordt de buitenplaats omschreven als heerenhuis, bouwhuis, tuinmanswoning, koetshuis, stalling, schuren, hooiberg en verder getimmerte. De beelden, broeiramen, gereedschappen enz. worden voor f 703 afzonderlijk overgenomen. De veilingsconditiën, waarin de beelden nader beschreven waren, zijn helaas niet meer aanwezig.

De familie Hope stelde er blijkbaar veel prijs op, om op hare buitenplaats rustig te kunnen wonen; meermalen kocht zij in de buurt boerenwoningen en landerijen aan, om ze later weer te verkoopen onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat op het verkochte terrein nooit een fabriek, herberg of kolfbaan gevestigd zou mogen worden. Bij voorkeur ook werd de bezitting uitge-

1) Protocol fol 180vs en 181vs.

breid door aankoop van gronden, waarop reeds een dergelijk bouwverbod rustte ¹⁾).

Van Zacharias ging de buitenplaats over op Agatha Maria Hope; na haar dood, 6 December 1805, verkochten hare erfgenamen ze 31 October 1806 aan Michiel Baelde, koopman te Rotterdam. De omschrijving der „plaats” is dan: „een wel aangelegde en zeer gemakelijk gelegen buytenplaats, genaamd Lindenhoff, met deszelfs logeabel heerehuys, bouwmanswoning, tuynmanshuys, stalling, koetshuys, salon en verdere getimmerens, met alle de cieraaden, ramen, lessenaars enz.” (Gifteboek van Kralingen).

Michiel Baelde, die den naam van het goed in Ypenhof veranderde, bezat het tot 1827. Toen liet hij het, ook namens de erfgenamen van zijn vrouw Johanna Maria van Ravesteyn, overleden 4 Maart 1813, publiek verkoopen; de advertentie in de Rotterdamsche Courant van 13 Sept. luidt aldus:

Openbare Vrijwillige Verkoop.

Isaac Marinus Josué Valetton, Openbaar Notaris, te Rotterdam, als lasthebbende van zijne Principalen en ten deze gecommitteerd door de Kamer van Vacantie van de Regtbank van Eersten Aanleg te Rotterdam, is van meening op Heden den 13 September 1827, des namiddags ten vier ure, in de Kamer van Notarissen, te Rotterdam, ten overstaan van den WelEdelgestrengen Heer Vrederegter van het kanton Rotterdam No. 2 en 4, geassisteerd met deszelfs Griffier, te veilen en aan de hoogstbiedenden of eerst-mijnenden te verkoopen:

No. 1. Een extra wel aangelegde en zeer aangenaam gelegene Buitenplaats, genaamd Ypenhof, met derzelver kapitale, hechte, sterke en logeable Heerenhuizinge, voorzien van tien zoo Boven- als Benedenvertrekken, grooten Zolder, ruime Keuken, Kelders en verdere offices, zeer geschikt voor Zomer- en Winterverblijf; voorts ruime en dubbele Stalling voor zes Paarden en Koebeesten, groot Koetshuis, Hooi- en Mangelzolders, Koetsiers-Kamertje en Tuinmanswoning, Koepels, Menagerie, Schuithuizen, Loodsen en verdere Getimmerten, vischrijken Vijver, Prieelen, Engelsch Plantsoen, lommerrijke Bosschen, exquisite vruchtrijke Boomen,

1) Giften van 12 November 1770 en 27 Oct. 1780.

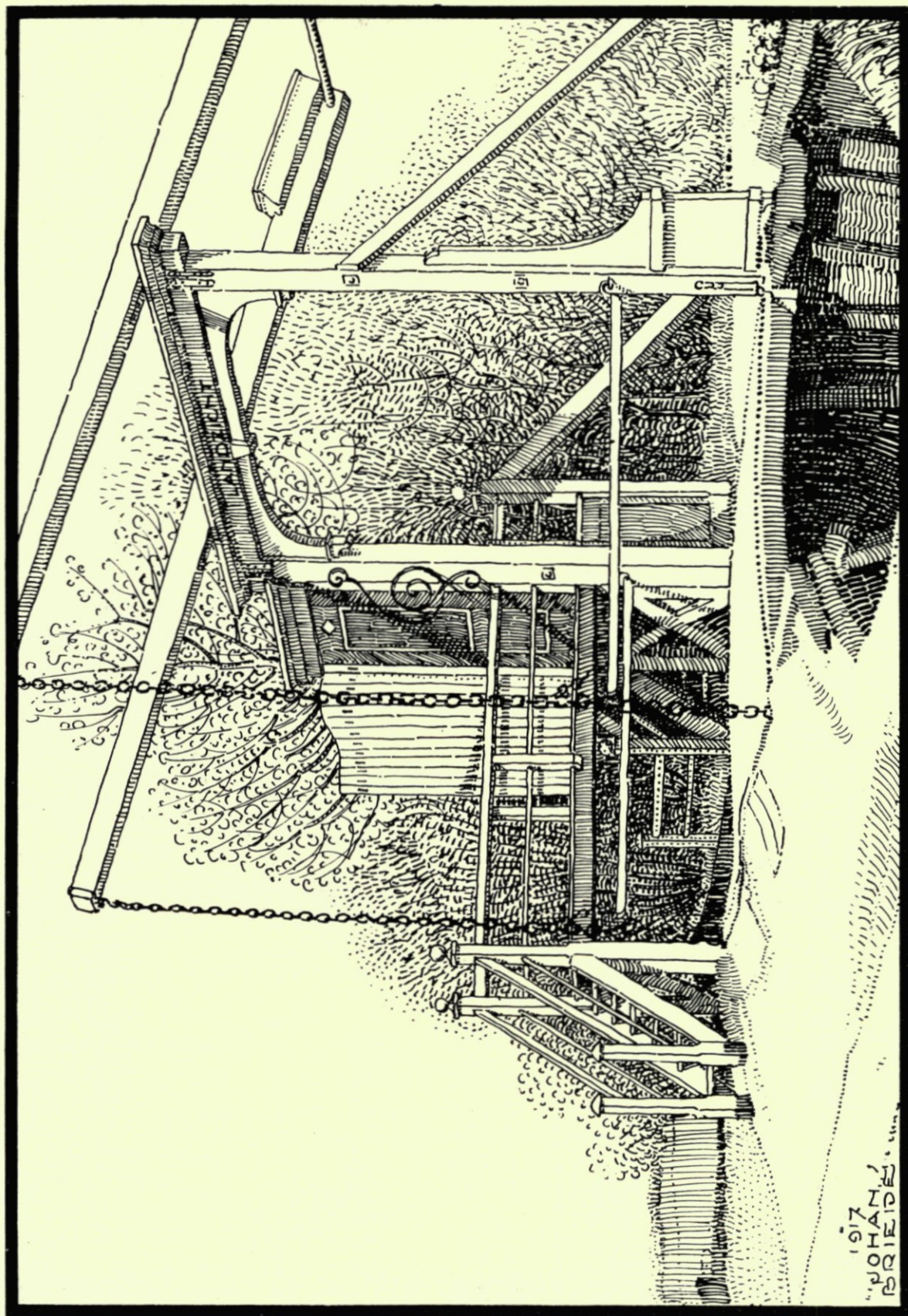

YPENHOF AAN 'S-GRAVENWEG

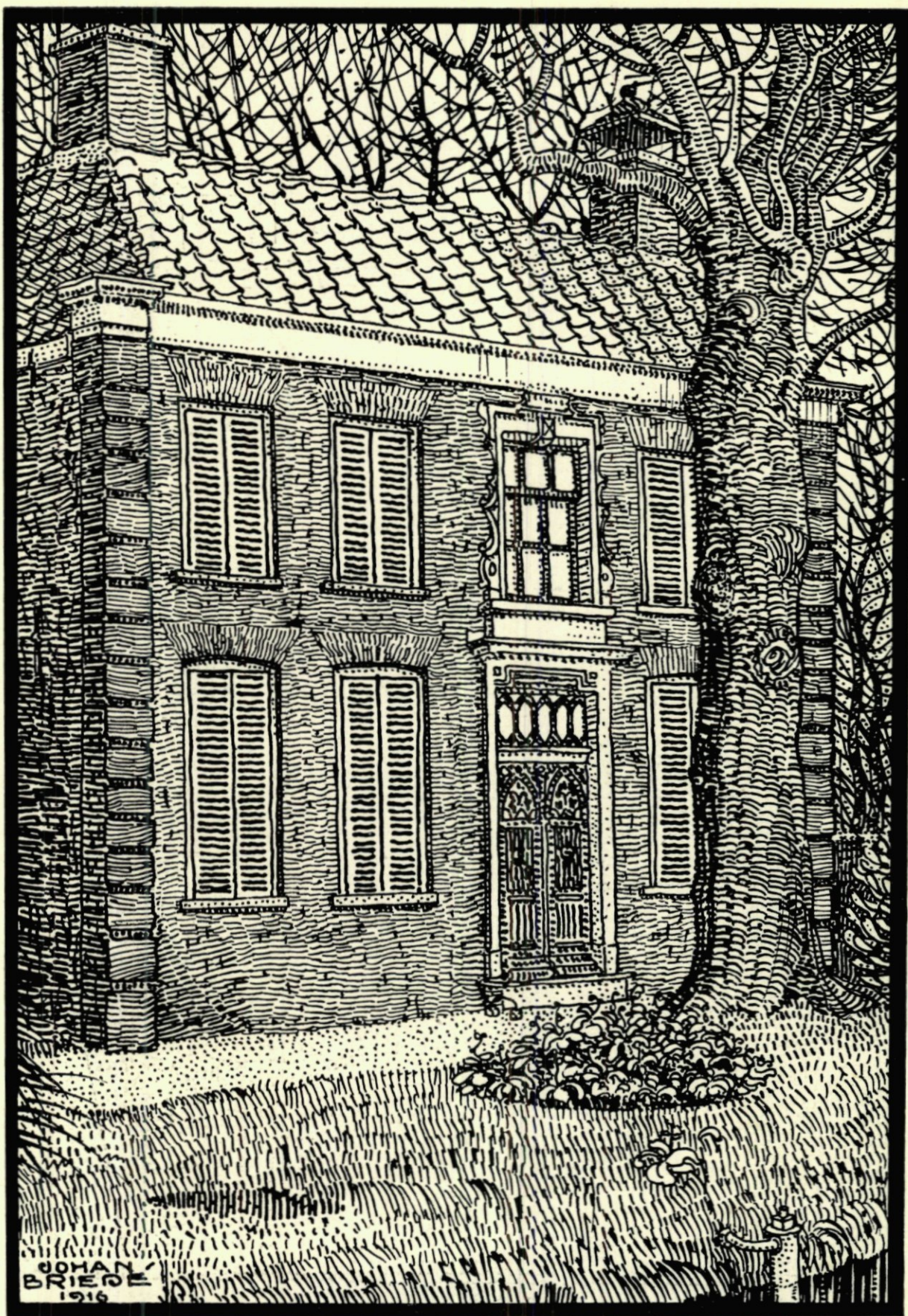
FOTO A. SCHALLER

YPENHOF AAN 'S-GRAVENWEG
NAAR EEN TEEKENING VAN JOHAN BRIEDÉ

BRUG AAN 'S-GRAVENWEG
NAAR EEN TEEKENING VAN JOHAN BRIEDÉ

BUITENZORG AAN 'S-GRAVENWEG
NAAR EEN TEEKENING VAN JOHAN BRIEDÉ

Perziken- en Druivenkast, Druivenlessenaar, goede Moestuinen en hetgeen verder tot een aangenaam Buitenverblijf behoort; alles bij den andere volgens de laatste overdragt groot 2 Bunders, 55 Roeden, 47 Ellen en 37 Palmen Nederlandsch, staande en gelegen aan de noordzijde van 's Gravenweg, gemeente Kralingen, nabij Rotterdam.

No. 2. Een stuk extra wel toegemaakt Weiland, gelegen voor de vorengemelde Buitenplaats, aan de zuidzijde van 's Gravenweg en vandaar over de Groene Wetering tot aan de Dijkwatering; groot volgens de laatste overdragt 2 Bunders, 61 Roeden, 15 Ellen en 9 Palmen.

In de veiling bedroeg het trekgeld van het eerste perceel f6200 en dat van het tweede f1850; een week later, 20 Sept., werden beide gecombineerd afgeslagen en verkocht voor f11750. Kooper werd toen Samuel Dunlop als gemachtigde van den makelaar Hendrik Willem Wachter, wonende op het Haringvliet wijk M nr. 11, die in den kadastralen legger van 1832 als eigenaar te boek staat. In het bezit van de familie Wachter bleef het goed tot 1873. Den 6den October van dat jaar werd het gekocht door den heer Teunis Henricus Visser. Tegenwoordig behoort het huis aan de familie De Lange-Visser.

Een koetshuis met stal brandde in 1914, door de onvoorzichtigheid van de gevluchte Belgen, aan wie de heer De Lange gastvrijheid had verleend, af. Een bewaard gebleven stichtingssteen draagt de volgende inscriptie: „De eerste steen van dit gebouw is gelegd door mejuffrouw C. L. Karseboom¹⁾ op den 26 February 1783”.

In de oostelijke voorkamer van het huis was tot voor eenige jaren een geschilderd behang, vermoedelijk van 1759, door J. Stolker, dat naar Parijs verkocht is. Bij den verkoop in 1827 was er o.a. nog een groot looden beeld op een piedestal in den tuin, en een glazen kloklantaarn in het voorhuis. Waar de beide thans nog aanwezige zandsteen en bronzen bustes van Romeinsche keizers in den voorgevel, op houten consoles staande, vandaan komen, is mij niet bekend.

1) Cornelia Louise Karseboom was een buurmeisje van de Hope's aan het Haringvliet; zij overleed 1 Febr. 1798 in den ouderdom van 24 jaren.

BUITENZORG, 's Gravenweg 154.

Dit buitentje, de oostelijke buurman van Ypenhof, dateert waarschijnlijk uit het begin der 19de eeuw. Ook de naam zal nog niet oud zijn. Wel droeg reeds vroeger denzelfden naam een buitenplaats verderop naar het oosten in den Ketenschen polder onder Kapelle aan den IJssel, eveneens aan 's Gravenweg staande, die 18 Sept. 1781 verkocht werd.

Het perceel, waarop later het hier afgebeelde huis zou verrijzen, werd 29 April 1757 gekocht door Hendrik Geerloff, die het 5 Juni 1783 weer overdeed aan Isaäc Laurillard dit Fallot. Het wordt dan omschreven als een huis met een valbrug, overdekte kolfbaan, tuin en erven, met ten oosten en ten westen als belending het land van den heer Nicolaas Riemersma. De koop prijs bedroeg f 2000.

De nieuwe kooper Laurillard, schepen van Kralingen, was boekhouder op de katoendrukkerij „Non Plus Ultra” van genoemden Riemersma. Hij overleed in het laatst van 1805, doch zijn weduwe bleef het buitentje bewonen. Bij den verkoop der katoendrukkerij 1 Febr. 1809 wordt als belending ten westen genoemd vrouwe Wilhelmina Steenlack, weduwe Isaac Laurillard dit Fallot. Eenigen tijd daarna is Adriaan Schadee, controleur der directe belastingen van Rotterdam, de bewoner. Hij overleed 27 Juli 1813, waarop zijn weduwe, Maria Breda, met November van dat jaar naar de stad verhuisde. Later werd het huis bewoond door den heer Anthony Hoynck van Papendrecht, rijksadvocaat te Rotterdam, die nog in het Bevolkingsregister van Kralingen van 1838 op het perceel (nr. 300) te boek staat.

Daarna werd het buiten eigendom van de familie Wachter en thans is de heer F. M. Wachter eigenaar en bewoner.

MAARTEN SCHENCK TE ROTTERDAM.

Compareerde den Erntfesten, vromen heere, overste *Maerten Schenck* van Nidegge, heere tot Blijenbeeck etc. (bekende geld schuldig te wezen voor den koop van een „cromsteven-schip”).

Schuldboek X 12 Nov. 1585.